

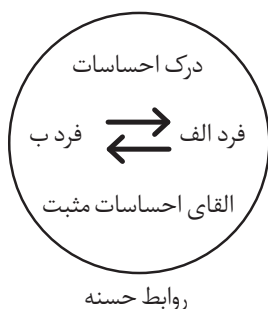
می توانی با قدرت حرمت بخری؟

مدیریت برقراری روابط انسانی در دبستان

دکتر نیره شاه محمدی
قسمت دوم

روابط حسنه در روابط انسانی
رابطه‌ی حسنه یعنی رابطه‌ی مثبت و هدف‌داری که دو طرف با درک متقابل احساسات، ادراکات و نیازهای یکدیگر با هم در تعامل اند و از رابطه‌ی خود احساس رضایت، خشنودی و سودمندی می‌کنند. **دینک مایز** می‌گوید: «یکی از وظایف مدیران یا معلمان ایجاد روابط حسنه است». او اعتقاد دارد که فرد باید در بهره‌جستن از روابط حسنه با دیگران برقراری ارتباط را بیاموزد، نیازهای خود را به شکل معقولی ارضا کند، احساساتش را کشف کند، اطلاعات بیشتری درباره‌ی خود کسب کند و هدف‌هایی برای آینده‌اش تعیین و نحوه‌ی رسیدن به اهدافش را مشخص نماید» (میرکمالی، ۱۳۷۹).

سنگ بنای روابط حسنه شناخت نیازها و احساسات افراد است و این موضوع آن قدر اهمیت دارد که **کومیز و اسنیک** در فرمولی روابط حسنه را معادل درک و القای احساسات مثبت می‌دانند که به صورت زیر نشان داده می‌شود.

در خانواده، مدرسه و جامعه می‌بایست به این نکته توجه کرد، یعنی بدون در نظر گرفتن قدرت، موقعیت و مقام افراد با حفظ حرمت و شأن انسانی آن‌ها ارتباط برقرار کنیم.

حفظ اعتدال و انتقادپذیری در روابط انسانی

اصولاً برای انجام فعالیت‌ها و دست‌یابی به اهداف شیوه‌های مختلفی وجود دارد اما راهی مناسب است که از افراط و تفریط دور بوده و به عبارت دیگر راه اعتدال و میانه‌باشد.

همچنین برای برقراری روابط انسانی یکی از موضوعات بسیار مهم و اساسی سعه‌ی صدر و تحمل سختی‌ها و توانایی پذیرش و درک آن‌هاست. انتقادناپذیری و بی‌توجهی به این امر عوارض و پیامدهایی برای افراد و سازمان دارد که مهم‌ترین آن‌ها را می‌توان در موارد زیر خلاصه کرد.

۱. باقی ماندن مسائل و مشکلات و نارسایی‌ها
۲. خودمحوری و محروم شدن از آرا و نظرات سازنده‌ی دیگران
۳. ایجاد فضای نامناسب تملق و چاپلوسی
۴. عدم تشخیص افراد صادق، سازنده و پویا در نتیجه‌ی ارزش‌یابی و قضاوت نامناسب (پیرزادیان، ۱۳۸۵).

اشاره

ایجاد روابط مطلوب میان مدیر و کارکنان، از هدر رفت هزینه‌های مالی و انگیزه در مدرسه و بین آموزگاران و دانش‌آموزان جلوگیری می‌کند. اما باید دید روابط انسانی و گونه‌ی مطلوب آن چیست؟

با ذکر ضرورت برقراری روابط انسانی و حفظ ارزش‌ها در مجله‌ی شماره‌ی ۱، اینک به حفظ حرمت در روابط انسانی و نکات مورد توجه در روابط انسانی توجه فرمایید. **کلیدواژه‌ها:** روابط مطلوب انسانی، حفظ حرمت، روابط حسنه

حفظ حرمت در روابط انسانی

حرمت را «آبرو، ارجمندی و آنچه حفظ و نگهداری و محترم داشتن آن واجب است» تعریف کرده‌اند. یکی از ویژگی‌های اسلام دگرگون کردن ملاک‌ها و معیارها در مناسبات انسانی بوده است. در بعضی از جوامع و مکاتب بشری ارزش و احترام انسان‌ها به قدرت، ثروت، جنس، نژاد، موقعیت خانوادگی و اجتماعی و امور مشابه بستگی دارد ولی از دیدگاه مکتب اسلام همه‌ی انسان‌ها از شأن، کرامت، مقام و احترام انسانی برخوردارند و ملاک برتری، ارزش، کرامت و احترام بیشتر تقوا، پرهیزگاری و حفظ شأن و مقام انسانی و الهی است. بر این اساس همه‌ی انسان‌ها از احترام برخوردارند. لذا در برقراری روابط انسانی با دیگران

چگونگی به وجود آمدن روابط حسنه

درک احساسات دیگران دروازه‌ی برقراری روابط انسانی و همان‌گونه که کومیز و اسنیک نیز اشاره دارند، عامل اساسی روابط حسنه است. مدیران و معلمان را می‌بینیم که نسبت به احساسات دیگران بی‌اعتنا هستند و اگرچه همکاران، کارکنان مدرسه و دانش‌آموزان را دوست دارند، نمی‌توانند مراتب دوست داشتن خود را به طریق بیان احساسات مثبت به آن‌ها منتقل سازند. در نتیجه نوعی احساس دلزدگی در میان آن‌ها به وجود می‌آید که زحمات کلیه‌ی کارکنان مدرسه را به هدر می‌دهد. رعایت سه قانون کلی زیر می‌تواند در ایجاد روابط حسنه مؤثر باشد.

۱. هر فرد با دیگران آن‌چنان رفتار کند که دوست دارد با او رفتار شود: این اصل به برقراری روابط حسنه و برقراری عدالت در رفتار منجر می‌شود.

۲. قانون گریزی: یعنی «موضوعات و مسائل فراوانی هستند که به‌طور مستقل و به‌رغم میل ما وجود دارند و ما در ساخت و کار آن دخالتی نداریم». معلم نباید همیشه به فکر تطبیق دیگران با خود باشد و دیگران را به سازگاری یا تطبیق با خود ملزم بداند بلکه لازم است تفاوت‌های فردی را بپذیرد و به‌طور کلی نسبت به انسان‌ها و تفاوت‌های آن‌ها با رفتار و شخصیت خودش نوعی تساهل پیشه کند و همواره در شرایط چاره‌ناپذیری قدرت تحمل آن‌ها را داشته باشد (وود، ۱۳۷۹).

۳. قانون دوری از جدال: براساس این قانون، معلمان و مسئولان مدرسه باید در هر شرایطی کرامت و احترام یکدیگر را حفظ کنند، چرا که در صورت بروز جدال، شخصیت و حرمت بین آن‌ها از بین می‌رود و برای جبران مافات باید انرژی بسیاری صرف کنند.

چگونگی ایجاد روابط انسانی

چگونگی برقراری ارتباط با دیگران یکی از اساسی‌ترین، مهم‌ترین و عینی‌ترین معیارهای شایستگی و موفقیت تربیتی هر مدرسه است. این امر از طریق ارتباطات میان‌فردی صورت می‌پذیرد. ارتباطات میان‌فردی، اساس و شالوده‌ی هویت و کمال انسان است و مبنای اولیه‌ی پیوند وی با دیگران. ارتباطات مؤثر، موجب شکوفایی افراد و بهبود کیفیت روابط می‌شود. این در حالی است که ارتباطات غیرمؤثر مانع شکوفایی انسان می‌شوند و نیز روابط را تخریب می‌کنند. اساس زندگی و خوش‌بختی ما را همین ارتباطات میان‌فردی می‌سازد. ارتباطات میان‌فردی خون حیات بخش روابط هدفمند است (فیروزبخت، ۱۳۷۹).

نکات مورد توجه در روابط انسانی

برای برقراری روابط موفقیت‌آمیز با دیگر معلمان، دانش‌آموزان و والدین آنان و تفهیم منظور خود لازم است به نکات زیر توجه شود.

- بدانیم که می‌خواهیم از طریق برقراری ارتباط به چه چیزی دست یابیم و هدف از ارسال پیام چیست.
- پیام را بدون پیچیدگی و ابهام و از طریق وسیله‌ی ارتباطی مناسب ارسال کنیم.
- نیازهای گیرندگان پیام را تشخیص دهیم و به حالات روحی، روانی و عاطفی آنان توجه کنیم. این امر سبب می‌شود که قابلیت و میزان پذیرش پیام بررسی شود.
- با گیرندگان پیام صمیمی باشیم و در

آنان اعتماد و اطمینان ایجاد کنیم.

- به صحبت‌ها خوب گوش دهیم و قابلیت پذیرش افراد را داشته باشیم زیرا بسیاری از مشکلات موجود در مدرسه با خوب گوش دادن به درد دل‌های کارکنان قابل حل است.
- سطح دانش، اطلاعات و معلومات مخاطبان خود را در نظر بگیریم.
- از جمله‌های کوتاه و واژه‌های قابل فهم استفاده کنیم.
- در جریان صحبت کردن بر نکات اصلی و کلیدی تأکید کنیم و از جزئیات کم‌اهمیت بپرهیزیم.
- رمز موفقیت در مدیریت، موفق شدن در کار کردن با انسان‌هاست. رمز موفقیت در کار با انسان‌ها نیز دوست داشتن آن‌هاست. لذا لازم است به همکاران و دانش‌آموزان نوعی علاقه و خیرخواهی داشته باشیم و آن‌ها را از صمیم دل دوست بداریم. تا زمانی که کسی را به دلایلی دوست نداشته باشیم، نمی‌توانیم با او ارتباط برقرار کنیم.
- هر مدیر آموزشی باید به روحیه و حالات روانی دانش‌آموزان و معلمان خود توجه داشته باشد. وجود علائمی چون بی‌اعتمادی، ترس، ناامیدی، تنفر و احساس نشاط نکردن در محیط آموزشی به معنی نبود بهداشت روانی و فقدان روابط انسانی است.

منابع در دفتر مجله موجود است.

